

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ¹⁾
z dnia 2008r.

**w sprawie udzielania pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej
Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą**

Na podstawie art. 95 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) obowiązki powiatowego centrum pomocy rodzinie, zwanego dalej „centrum pomocy” związane z przygotowaniem indywidualnego programu integracji, zwanego dalej „programem”;
- 2) wysokość świadczeń pieniężnych dla cudzoziemców posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, zwanych dalej „świadczeniami” i termin ich wypłaty;
- 3) rodzaje dokumentów i oświadczeń potwierdzających konieczność zmiany przez cudzoziemców miejsca zamieszkania w okresie trwania programu;
- 4) metody i sposoby monitorowania postępów cudzoziemców w ich integracji, odpowiednie dla osiągnięcia celów integracji.

§ 2. 1. Pomocy cudzoziemcowi udziela się w zależności od jego indywidualnej sytuacji życiowej oraz sytuacji jego rodziny.

2. Cudzoziemiec po dokonaniu wyboru przewidywanego miejsca stałego pobytu zgłasza potrzebę otrzymania wsparcia do właściwego, ze względu na miejsce stałego pobytu, centrum pomocy.

3. Centrum pomocy, przed opracowaniem programu, informuje cudzoziemca o warunkach udzielania pomocy.

4. Centrum pomocy ustala wykaz instytucji, których udział jest niezbędny w procesie realizacji programu oraz zakres ich działania.

§ 3.1. Łączna wysokość świadczeń na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego, przysługujących cudzoziemcowi wynosi:

- 1) w okresie pierwszych 6 miesięcy:
 - a) dla osoby samotnie gospodarującej- do 1.175 zł miesięcznie,
 - b) w rodzinie 2-osobowej- do 70 % kwoty, o której mowa w lit. a),
 - c) w rodzinie 3-osobowej- do 60 % kwoty, o której mowa w lit. a),
 - d) w rodzinie liczącej 4 i więcej osób- do 50 % kwoty, o której mowa w lit. a);
- 2) w okresie od 7 do 12 miesiąca:
 - a) dla osoby samotnie gospodarującej- do 90 % kwoty, o której mowa w lit. a) pkt 1,
 - b) w rodzinie 2-osobowej- do 90 % kwoty, o której mowa w lit. b) pkt 1,
 - c) w rodzinie 3-osobowej- do 90 % kwoty, o której mowa w lit. c) pkt 1,
 - d) w rodzinie liczącej 4 i więcej osób- do 90 % kwoty, o której mowa w lit. d) pkt 1.

2. Świadczenie wypłaca się w terminie do 15. dnia każdego miesiąca.

§ 4 .1. W przypadkach dopuszczających zmianę miejsca zamieszkania, o których mowa w art. 94 ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, zwanej dalej „ustawą”, cudzoziemiec składa w centrum pomocy realizującym program oświadczenie potwierdzające te okoliczności oraz przedkłada dokumenty potwierdzające zaistniałą sytuację.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 94 ust. 4 pkt 3 ustawy, cudzoziemiec i członkowie jego rodziny składają w centrum pomocy realizującym program oświadczenie o gotowości wspólnego zamieszkania.

3. W przypadku, o którym mowa w art. 94 ust. 4 pkt 4 ustawy, cudzoziemiec przedkłada zaświadczenie lekarza placówki lecznictwa specjalistycznego o konieczności leczenia się w placówce specjalistycznej oraz braku możliwości takiego leczenia w dotychczasowym miejscu zamieszkania.

§ 5. 1. Postęp cudzoziemca w procesie integracji w ramach realizowanego przez niego programu jest monitorowany przez pracownika socjalnego centrum pomocy, zwanego dalej „realizatorem programu”, co najmniej raz na 3 miesiące, licząc od dnia podpisania programu.

2. Postęp w integracji ocenia się w zakresie stopnia i efektywności procesu integracji w następujących obszarach:

- 1) edukacji językowej, w tym zwłaszcza w zakresie stopnia przyswojenia podstawowego zasobu słownictwa języka polskiego umożliwiającego komunikowanie się;
- 2) funkcjonowania zawodowego, w zakresie postępów w poszukiwaniu zatrudnienia i innych form aktywności zawodowej umożliwiającej ekonomiczne usamodzielnienie się cudzoziemca;
- 3) funkcjonowania społecznego, zwłaszcza w zakresie nawiązania kontaktów ze środowiskiem lokalnym oraz stopnia udziału w życiu społecznym, kulturalnym i publicznym.

3. W celu ustalenia postępu cudzoziemca w procesie integracji realizator programu dokonuje ocen, stosując metody obserwacji, rozmowy bezpośredniej z cudzoziemcem oraz z członkami jego rodziny.

4. Oceny postępu w procesie integracji są dokonywane w formie notatek służbowych.

5. Realizator programu może również zasięgać opinii innych podmiotów uczestniczących w procesie integracji.

6. W przypadku stwierdzenia braku lub niewystarczającego postępu w którymkolwiek z obszarów integracji, o których mowa w ust. 2, strony umowy mogą zmodyfikować program tak, aby dostosować go do specyficznych potrzeb cudzoziemca i usunąć problemy pojawiające się w realizacji programu.

§ 6. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.³⁾

**MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

-
- ¹⁾ Minister Pracy i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej – zabezpieczenie społeczne, na podstawie § 1 ust.2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. Nr 216, poz. 1598).
 - ²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 94, poz. 788, Nr 164, poz. 1366, Nr 179, poz. 1487 i Nr 180, poz. 1493, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 186, poz. 1380, Nr 249, poz. 1831 i Nr 251, poz. 1844, z 2007 r. Nr 35, poz. 219, Nr 36, poz. 226, Nr 48, poz. 320, Nr 120, poz. 818, Nr 209, poz. 1519 i Nr 221, poz. 1649 oraz z 2008r. Nr 70, poz. 416
 - ³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 29 września 2005r. w sprawie udzielania pomocy uchodźcom (Dz. U. Nr 201, poz.1669), które na podstawie art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 18 marca 2008r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 70, poz. 416) utraciło moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

UZASADNIENIE

Wydanie rozporządzenia wiąże się z koniecznością wykonania przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej upoważnienia zawartego w art. 95 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, z późn. zm.).

Wynika ono ze zmian wprowadzonych do ustawy o pomocy społecznej w związku ze zmianą ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw. Zmiany te spowodowane były koniecznością wdrożenia do polskiego porządku prawnego przepisów dyrektywy Rady UE 2004/83/WE z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz zawartości przyznawanej pomocy (Dz. Urz. UE L 304 z 30.09.2004, str. 12; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 7, str. 96). Powyższa zmiana skutkuje utworzeniem w polskim porządku prawnym nowej kategorii ochrony cudzoziemców, tj. ochrony uzupełniającej.

Dotychczas obowiązujące rozporządzenie w sprawie udzielania pomocy uchodźcom z 29 września 2005r. (Dz.U. Nr 201, poz.1669) przygotowano w związku ze zobowiązaniami Polski do wypracowania sposobów pomocy w integracji dla uchodźców wynikającymi z zapisów Konwencji Genewskiej z 1951r. i uzupełniającego ją Protokołu Nowojorskiego z 1967 r.

W związku z obecnymi zmianami ustawy o pomocy społecznej konieczne jest objęcie systemem programów integracji osób, które uzyskały ochronę uzupełniającą na terenie RP. Zgodnie z dyspozycją rozporządzenia w sprawie udzielania pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą określa wysokość świadczeń pieniężnych i termin ich wypłaty; rodzaje dokumentów i oświadczeń potwierdzających konieczność zmiany przez cudzoziemców miejsca zamieszkania w okresie trwania indywidualnego programu integracji oraz metody i sposoby monitorowania postępów cudzoziemców w ich integracji, odpowiednie dla osiągnięcia celów integracji uwzględniając sytuację osobistą, potrzeby cudzoziemca i jego rodziny oraz liczbę członków rodziny.

Dotychczas obowiązujące rozporządzenie zawierało ponadto uregulowania dotyczące szczegółowych zasad i trybu udzielania pomocy uchodźcom, form i zakresu pomocy, dopuszczalnych sytuacji pozwalających na zmianę miejsca zamieszkania w okresie trwania indywidualnego programu integracji, trybu postępowania w tych sprawach oraz warunków wstrzymania pomocy lub jej odmowy. Przepisy te zostały przeniesione do rozdziału 5 ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej pomoc udzielana cudzoziemcom posiadającym status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą w zakresie indywidualnego programu integracji realizowana jest przez powiat jako zadanie z zakresu administracji rządowej. Pomoc odbywa się w ramach finansowego wspierania indywidualnego programu integracji, który jest tworzony w oparciu o zasady określone w ustawie o pomocy społecznej uwzględniające indywidualną sytuację osobistą oraz potrzeby rodziny cudzoziemca, potwierdzoną rodzinnym wywiadem środowiskowym.

Założeniem przyjętym przy określaniu sposobu wspierania cudzoziemca, w tym finansowego, jest jego integracja oraz racjonalne wydatkowanie środków przy jednoczesnym monitoringu prowadzonych działań. Na przebieg prowadzonych działań znaczny wpływ ma aktywność własna cudzoziemca, która prowadzi do ewentualnych modyfikacji programu integracji, z uwzględnieniem indywidualnych uwarunkowań. Monitoring postępów w integracji dokonywany jest co najmniej raz na 3 miesiące od dnia podpisania indywidualnego programu integracji.

Monitoring postępu obejmuje następujące obszary integracji:

- edukację językową,
- funkcjonowanie zawodowe,
- funkcjonowanie społeczne.

Ocena postępu dokonywana jest przez pracownika socjalnego powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Gradacja świadczeń adresowanych do cudzoziemca oparta została o skalę ekwiwalentności tj. 1,0 dla osoby samotnej, 0,7 dla rodziny dwuosobowej, 0,6 dla trzyosobowej, 0,5 dla czteroosobowej i więcej. Zakłada się, że przyznawane świadczenia winny ulegać zmniejszaniu w okresie kolejnych 6 miesięcy realizacji programu integracyjnego. Zdecydowano się odstąpić od podawania wszystkich kwot świadczeń pieniężnych. Wskazana została jedynie kwota podstawowa, a pozostałe mają charakter procentowy, co może ułatwić ich obliczanie w przypadku waloryzacji świadczeń.

W razie zmiany miejsca zamieszkania dopuszczonej w szczególnie uzasadnionych przypadkach (podjęcie pracy z możliwością zamieszkania lub uzyskanie miejsca zamieszkania na terenie innego powiatu; łączenie rodzin cudzoziemców; konieczność zapewnienia specjalistycznego leczenia) cudzoziemiec jest zobowiązany przedłożyć w powiatowym centrum pomocy rodzinie realizującym program dokumenty potwierdzające zaistniałą sytuację.

Pomoc udzielana jest w sposób nieprzerwany w okresie nie przekraczającym 12 miesięcy.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

Ocena skutków regulacji:

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Rozporządzenie oddziałuje na instytucje rządowe i samorządowe oraz organizacje pozarządowe realizujące zadania z zakresu pomocy uchodźcom i osobom z ochroną uzupełniającą w obszarze ich integracji jak również na cudzoziemców, którzy uzyskali na terytorium RP status uchodźcy bądź ochronę uzupełniającą.

2. Zakres konsultacji.

Projekt rozporządzenia zostanie przesłany do konsultacji społecznych:

I. Związki zawodowe:

1. Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”
2. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych

3. Federacja Związków Zawodowych Pracowników Ochrony Zdrowia
4. Forum Związków Zawodowych
5. Związek Rzemiosła Polskiego

II. Organizacje pracodawców:

1. Konfederacja Pracodawców Polskich
2. Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych
3. Business Centre Club – Związek Pracodawców

III. Organizacje Samorządu Zawodowego:

Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych

IV. Inne podmioty:

1. Rada Pomocy Społecznej przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej
2. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego
3. Przedstawicielstwo Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR)
4. Rada ds. Uchodźców

3. Wpływ aktu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Świadczenie dotyczące indywidualnych programów integracji dla uchodźców jest realizowane w systemie pomocy społecznej już od 2000 r. W budżetach wojewodów są corocznie planowane środki na to zadanie. Jednocześnie w ustawie budżetowej w części 83 „Rezerwy Celowe” przewidziana jest, również corocznie, rezerwa celowa „Pomoc dla cudzoziemców posiadających status uchodźcy, którzy wymagają wsparcia w związku z ich integracją na terenie Polski” na realizację zadania w tych województwach, w których znajdują się osoby lub rodziny, które otrzymały status uchodźcy w trakcie trwania roku budżetowego.

W tej samej części ustawy budżetowej są zaplanowane środki przeznaczone na pomoc osobom, które uzyskały zgodę na pobyt tolerowany. Programy integracyjne dla osób, które uzyskały ochronę uzupełniającą, jak również dla osób z pobytem tolerowanym, których decyzje na mocy przepisów przejściowych stają się z mocy prawa decyzjami w sprawie udzielenia ochrony uzupełniającej, będą finansowane z tej części rezerwy celowej.

W latach ubiegłych liczba cudzoziemców uprawnionych do korzystania z indywidualnych programów integracji wynosiła kilkaset osób rocznie. Z analiz Urzędu ds. Cudzoziemców wynika, że liczba cudzoziemców, którzy w 2008r. w związku z przekształceniem zgody na pobyt tolerowany w ochronę uzupełniającą uzyskują dostęp do pomocy integracyjnej, wyniesie 5438 osób. Dodatkowo według szacunków Urzędu należy się spodziewać, że liczba cudzoziemców którzy uzyskają na terytorium RP ochronę uzupełniającą w 2008r. może przekroczyć 3000 osób. Ten znaczący wzrost liczby cudzoziemców uprawnionych do udziału w indywidualnych programach integracji spowoduje konieczność wzmocnienia zatrudnienia w jednostkach samorządu terytorialnego, które realizują zadania związane z pomocą cudzoziemcom w zakresie indywidualnego programu integracji. Z uwagi na fakt, że trudno przewidzieć ile uprawnionych osób skorzysta z powyższych programów, trudno oszacować koszty związane ze zwiększeniem zatrudnienia. Minister Pracy i Polityki Społecznej wystąpił do Ministra Finansów o uwzględnienie części powyższych kosztów w rezerwie celowej zaplanowanej w części nr 83, poz. 40 ustawy budżetowej na rok 2008.

4. Wpływ aktu na rynek pracy.

Regulacja nie wpłynie na rynek pracy.

5. Wpływ aktu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Nie przewiduje się wpływu aktu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ aktu na sytuację i rozwój regionalny.

Nie przewiduje się wpływu aktu na sytuację i rozwój regionalny.

7. Zgodność z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt został zamieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej - zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. Nr 169, poz. 1414).